

Leeswijzer testcurriculum HBO-I opleidingen

Leeswijzer testcurriculum HBO-I opleidingen

Voor u ligt het resultaat van de TestNet-werkgroep hbo / academische testopleiding. Het eerste testcurriculum voor het hbo. De werkgroep is in 2012 gestart met haar activiteiten.

Belangrijkste doel van de werkgroep is: "De mogelijkheid en haalbaarheid onderzoeken van een hbo / academische testopleiding in Nederland".

Inmiddels kunnen we deze vraag bevestigend beantwoorden. Een van de producten, het curriculum, ligt voor u.

Het curriculum is gebaseerd op de competentiematrix van de HBO-I stichting. In de uitwerking zijn binnen de bekende architectuurlagen de stappen van het voortbrengingsproces gevolgd en uitgewerkt naar de drie gedefinieerde niveaus.

Hoe moet het curriculum gelezen worden? De uitwerking is per architectuurlaag ingestoken.

Bijvoorbeeld voor bedrijfsprocessen is gekeken welke test- maar ook kwaliteitsactiviteiten uitgevoerd kunnen worden om bijvoorbeeld een analyse van een bedrijfsproces te toetsen. Een zelfde techniek kan terugkomen bij de software-architectuurlaag.

Echter, dan vanuit het gezichtspunt software. Is de aanpak bij bedrijfsprocessen voornamelijk statisch, bij software zal deze vooral dynamisch van aard zijn.

De accenten per architectuurlaag liggen anders. Om een en ander te accentueren een voorbeeld voor de rapportage. Deze komt bij meerdere architectuur lagen terug.

Het accent in de rapportage voor het toetsen van een bedrijfsproces zal voornamelijk liggen op het punt of alle business requirements zijn verwerkt, zijn te traceren en de validatie hebben doorstaan.

Voor hetzelfde bedrijfsproces zal in de software-architectuurlaag het accent van de rapportage liggen op de realisatie graad van de gerelateerde systeem requirements.

Daarnaast hebben we gekozen voor een zeker aggregatieniveau. Als we gekozen hebben om bijvoorbeeld statische testtechnieken voor te stellen dan vermelden we alleen de term statische testtechnieken in plaats van alle technieken afzonderlijk te noemen. Dit om een en ander leesbaar en beheersbaar te houden.

Kortom, de insteek is als eerste de architectuur laag, gevolgd door de stappen in het voortbrengingsproces en ten slotte worden test- en toetstechnieken voorgesteld.

Is het curriculum af? Het antwoord is nee. We leven in een dynamische wereld waar continu veranderingen plaatsvinden.

Deze veranderingen hebben ook impact op het ontwikkelde testcurriculum.

Vandaar dat we geregeld onderhoud zullen uitvoeren op het curriculum.

Alle aanvullingen en feedback zijn van harte welkom!

De TestNet werkgroep hbo / academische testopleiding

	Gebruikersinteractie				
	Analyseren	Adviseren	Ontwerpen	Realiseren	Beheren
Niveau 3	Inspectie eindproduct in samenhang met andere producten adhv acceptatie criteria (mbv W3C Infrastructuur en materiekennis) Leerpsychologie	Presentatie van de resultaat analyse + advies hoe verder	Testplan: Complex systeem meerdere aspecten obv de context en/of de keten Risico gebaseerd (lateraal denken) Selecteren benodigde tooling	Uitvoeren testgevallen mbv usability lab. Bevindingenbeheer Metrieken Resultaat analyse	Selectie van beheertoolsing
Niveau 2	Toetsen: Walkthrough / formele (technical) review mbv usability standaard van eindproduct adhv acceptatie criteria	Presentatie gekozen aanpak	Testplan: Eenvoudig systeem Specificeren complexe testgevallen in samenhang met andere producten Toepassen standaard technieken Context gerelateerd Definitie benodigde metrieken Opstellen usability checklist	Uitvoeren complexe testgevallen in samenhang met andere producten (heuristic evaluation) Verzamelen metrieken Uitvoeren testgevallen mbv tooling	Root cause analysis Change management Configuratie & versie management
Niveau 1	Informeel review op tussenproducten	Communicatie met eindgebruiker	Specificeren testgevallen: Toepassen standaard technieken Collegiale review testgevallen Paper prototyping	Uitvoeren van eenvoudig ontwikkelde testgevallen	Beheer testware

	Bedrijfsprocessen				
	Analyseren	Adviseren	Ontwerpen	Realiseren	Beheren
Niveau 3	Inspectie eindproducten in samenhang met meerdere bedrijfsprocessen Toepassen standaards zoals relevant deel ISO 25010	Adviseren mbt mogelijke bedrijfsproces verbeteringen	Opstellen testplan bedrijfsprocessen (lateraal denken) Regie van Kwaliteit Processimulatie meerdere bedrijfsprocessen Ontwerpen tests: Model based Definieren metriecken	Uitvoeren testgevallen over meerdere bedrijfsprocessen heer Uitvoeren acceptatieprocedure Regie van Kwaliteit	Organiseren van kennisborging Selectie van beheertoolsing (waarin processen zijn vastgelegd) fall back scenario
Niveau 2	Toetsen enkelvoudig bedrijfsproces: walkthrough / formele (technical) review	Leiden van een bedrijfsproces simulatie	Testplan: diverse niveaus Ontwerpen tests: Complexe testgevallen Meerdere bedrijfsprocessen	Uitvoeren complexe testgevallen enkelvoudig bedrijfsproces Uitvoeren testgevallen mbv tooling Verzamelen metriecken	Configuration management Change management Root cause analysis Inrichten autorisaties
Niveau 1	Het in staat zijn voor een enkelvoudig bedrijfsproces een informele review uit te voeren		Gestructureerd definiëren eenvoudige testgevallen enkelvoudig bedrijfsproces	Uitvoeren eenvoudige testgevallen enkelvoudig bedrijfsproces	Testen van noodprocedures Beheer testware

	Software				
	Analyseren	Adviseren	Ontwerpen	Realiseren	Beheren
Niveau 3	Inspectie requirements / acceptatie criteria complex systeem Opstellen gedetailleerd testplan context / risico gebaseerd (lateraal denken) testaanpak passend bij ontwikkelmethodiek testsoorten /vormen /technieken planning Uitvoeren van risico analyse	Adviseren over de te kiezen testaanpak	Inspecteren testbasis Specificeren complexe testgevallen meerdere ketens meerdere testvormen Definitie metriecken Regie van Kwaliteit Selectie benodigde testtooling	Uitvoeren testgevallen: ketengericht Diverse testvormen Acceptatieprocedure Metriecken Regie van Kwaliteit Uitwerken tooling strategie	Testen van onderhoud meerdere systemen inclusief interfacing Definitie metriecken
Niveau 2	Toetsen: walkthrough / formele (technical) review Globaal testplan: oplopend van eenvoudig naar risico gebaseerd / context gerelateerd van een testsoort naar meerdere testsoorten / -vormen Definitie benodigde testomgevingen en testdata	Presentatie van de testuitvoer resultaten	Specificeren complexe testgevallen: voor geselecteerde testsoorten toepassen complexe technieken mbv test specificatietools Toepassen van testtooling & testautomatisering	Uitvoeren complexe testgevallen: afhankelijk van het testplan Obv resultaat verdere exploratie Toepassen tooling: excel/stubs/drivers /r&pb ALM Modelling tools	Change management Configuration Management Release management Root cause analysis

Niveau 1	Ontwerpen van testgevallen op hoofdlijnen. Informeel review op requirements (o.a. mbv standaarden zoals ISO 25010 en 25012) Onderkennen van risicovolle gebieden		Specificeren eenvoudige testgevallen: toepassen standaard technieken voor geselecteerde testsoorten	Beoordelen datakwaliteit Uitvoeren eenvoudige testgevallen	Testen van onderhoud enkelvoudig systeem Beheer testware

	Infrastructuur				
	Analyseren	Adviseren	Ontwerpen	Realiseren	Beheren
Niveau 3	Inspectie eindproducten complex, grootschalig netwerk Vaststellen kwaliteitseisen m.b.t. infra (security, non-functionals) Uitvoeren risico analyse	Adviseren juridische consequenties gekozen infrastructuur	Specificeren testgevallen Toolselectie en -installatie Opstellen testgevallen voor een divers IT landschap Opstellen testplan + impact analyse	Uitvoeren testgevallen voor complex grootschalig netwerk (evt. gedistribueerd) Toepassen van test tooling Metrieken Ontwikkelen van stubs & drivers	Selectie van beheertoolsing Risico analyse infrastructurale wijzigingen (lateraal denken) definitie back up beleid Licentiebeleid
Niveau 2	Valideren voorgestelde infrastructuur tbv complex netwerk adhv acceptatie criteria Doorrekenen / door meten infrastructuur tbv doelstellingen mbv standaarden zoals ISO 25010 (Productkwaliteit)	Mogelijke verbeteringen aan de infrastructuur obv testresultaten	Definitie van benodigde metrieken Opstellen testgevallen voor een complexe infrastructuur Ontwerpen testomgeving + inrichten configuratie management Selectie van test tooling	Uitvoeren testgevallen voor een eenvoudige infrastructuur Inrichten testomgeving	Configuration management Change management Root cause analysis Testen van complexe meervoudige infra releases
Niveau 1	Simulatie van een veiligheidsplan Informeel review specificaties eenvoudig netwerk		Opstellen testgevallen voor een eenvoudige infrastructuur Verzamelen en toepassen van benchmark gegevens	Organisatie van testomgevingen Inrichten van testdata	Beheer Testware Testen van eenvoudige infra patches

	Hardware interfacing				
	Analyseren	Adviseren	Ontwerpen	Realiseren	Beheren
Niveau 3	Inspectie eindproduct in samenhang met de omgeving + relevante standaarden Opstellen testplan meervoudige interfacing Verzamelen benchmark gegevens en/of marktonderzoek	gekozen testaanpak + resultaten	Ontwerpen testgevallen Simulatoren Definitie metrieken Opstellen ketentestplan Processimulatie embedded systeem meervoudige interfacing Ontwerpen tests: Model based testen State transition testing	Simulatie van processoren/chips Uitvoeren acceptatieprocedures	Beheer testomgeving Risico analyse updates in bestaand landschap (lateraal denken) Simulatoren
Niveau 2	Opstellen testplan enkelvoudige interfacing Toetsen embedded systeem: walkthrough / formele (technical) review	Presentatie analyse resultaten uitgevoerde testen	Ontwerpen test harness Testplan: diverse niveaus Ontwerpen tests: Complexe (formele) testgevallen enkelvoudige interfacing Selectie van tooling	Inrichten en uitwerken testautomatisering Uitvoeren van complexe testgevallen Verzamelen metrieken (coverage technieken)	Root cause analysis
Niveau 1	Opstellen globale testspecificaties Het in staat zijn voor een embedded systeem een informele review uit te voeren		Gestructureerd definiëren eenvoudige testgevallen enkelvoudig embedded systeem	Uitvoeren van eenvoudige testgevallen Inrichten emulatoren	Testen van patches in onderhoud Beheer Testware

Cel verwijzing	Literatuur
G1	Grootmeester in veranderen, Herman van den Broeck, Dave Bouckenoooghe
	Leren veranderen, Caluwe
	Software inspection, Graham, Gilb
	Reviews in de praktijk, Cannegieter et all
	Vroom, B. (2013). <i>Focus op de webbezoeker. Tips en technieken om websites beter op de bezoekers af te stemmen.</i> ISBN 9789491560323.
	Vroom, B.(2008). <i>Websites testen bij gebruikers.</i> ISBN13 9789013057669 http://www.nngroup.com/
	Krug, S. (2009). <i>Don't Make Me Think: A Common Sense Approach to Web Usability</i> , Pearson Education
	Krug, S. (2009). <i>Rocket Surgery Made Easy: The Do-It-Yourself Guide to Finding and Fixing Usability Problems</i> , New Riders,
	IEEE1028;1997 standard for software review and Audits
G2	-
G3	Succesvol testmanagement, een integrale aanpak, Burgt et all
	Project de baas, Rooyen et all
	Paper prototyping: Rogers, Sharp & Preece (2011), hoofdstukken 10 en 11 <i>Achtergrondliteratuur:</i> Rogers, Sharp & Preece (2011), hoofdstuk 2; Benyon et al. (2010) "Designing Interactive Systems", hoofdstukken 8, 9 en 11
	<i>The Software Test Engineer's Handbook:</i> Graham Bath (Author), Judy McKay
G4	Tmap; Vroom et all
	Succesvol testmanagement, een integrale aanpak, Burgt et all
	Essential software test design; ryber
	Coleman, N, 1993, SUMI (Software Usability Measurement Inventory) as a knowledge elicitation tool for improving usability. Unpublished BA Honours thesis, Dept. Applied Psychology, University College Cork, Ireland.
	Software quality, Wiczorek et all.
	Iso25010
	Ovum tooling report
G5	Testframe 2.0(beheer testware)
	'Risk based testing of Packaged Software: the PRICES Model'- Dennis Janssen –Eurostar – 2005
	<i>Root Cause Analysis: The Core of Problem Solving and Corrective Action;</i> Duke Okes, 2009

Aiello, R. (2010). Configuration Management Best Practices: Practical Methods that Work in the Real World (1st ed.). Addison-Wesley. ISBN 0-321-68586-5.

Babich, W.A. (1986). *Software Configuration Management, Coordination for Team Productivity*. 1st edition. Boston: Addison-Wesley

Berczuk, Appleton; (2003). Software Configuration Management Patterns: Effective TeamWork, Practical Integration (1st ed.). Addison-Wesley. ISBN 0-201-74117-2.

Bersoff, E.H. (1997). Elements of Software Configuration Management. *IEEE Computer Society Press, Los Alamitos, CA*, 1-32

Dennis, A., Wixom, B.H. & Tegarden, D. (2002). *System Analysis & Design: An Object-Oriented Approach with UML*. Hoboken, New York: John Wiley & Sons, Inc.

Department of Defense, USA (2001). Military Handbook: Configuration management guidance (rev. A) (MIL-HDBK-61A). Retrieved January 5, 2010, from http://www.everyspec.com/MIL-HDBK/MIL-HDBK-0001-0099/MIL-HDBK-61_11531/

Futrell, R.T. *et al.* (2002). *Quality Software Project Management*. 1st edition. Prentice-Hall.

International Organization for Standardization (2003). *ISO 10007: Quality management systems – Guidelines for configuration management*.

Saeki M. (2003). Embedding Metrics into Information Systems Development Methods: An Application of Method Engineering Technique. *CAISE 2003*, 374-389.

Scott, J.A. & Nisse, D. (2001). Software configuration management. In: Guide to Software Engineering Body of Knowledge. Retrieved January 5, 2010, from <http://www.computer.org/portal/web/swebok/htmlformat>

Paul M. Duvall, Steve Matyas, and Andrew Glover (2007). Continuous Integration: Improving Software Quality and Reducing Risk. (1st ed.). Addison-Wesley Professional. ISBN 0-321-33638-0.

G6	Ovum tooling report
	ISO25010
	Mastering the requirements process, Robertson et all
B1	Software inspection, Graham, Gilb
	Reviews in de praktijk, Cannegieter et all
	IEEE1028;1997 standard for software review and Audits
	Project de baas, Rooyen et all
	Return on Investment (ROI) Basics Door Patricia Pulliam Phillips, Jack J. Phillips
B2	Kosten, baten en risico's van ict investeringen, Merijn van der Zalm, Peter Noordam
B3	Project de baas, Rooyen et all
	Basiswiesen Modellbasierter Test; Rossner, Brandes, Gotz, Winter
B4	Testen van ketens met TMAP, next, Baarda et all

	http://www.ministryoftesting.com/resources/software-testing-tools/ http://www.opensourcetesting.org/ Ovum tooling report
	TMAP
	Software inspection, Graham, Gilb
	Reviews in de praktijk, Cannegieter et al
	IEEE1028;1997 standard for software review and Audits
B5	Kennis management in projecten, Steven de Groot, Dilyana Simons.
B6	Mastering the requirements process, Robertson et al
S1	Acceptatiecriteria, Bart de Best
	Mastering the requirements process, Robertson et al
	TMAP, RRBT, Testgoal, Smartest voor de generieke zaken
S2	Succesvol testmanagement, een integrale aanpak, Burgt et al
	TMAP
	Testgoal
	Verder zoeken op scholar.google
S3	GQM, Solingen et al
	Doelgericht beoordelen van software / door Hendrik Teade Punter. - Eindhoven : Technische Universiteit Eindhoven, 2001. – Proefschrift. - ISBN 90-386-0863-2
	Software inspection, Graham, Gilb
	Reviews in de praktijk, Cannegieter et al
	IEEE1028;1997 standard for software review and Audits
	<i>The Software Test Engineer's Handbook</i> : Graham Bath (Author), Judy McKay
	<i>Preliminary Test Suite Reductio</i> ; Vitaly Kozyura and Sebastian Wieczorek, Valid 2013
	<i>Compact Traceable Logging</i> , I.S.W.B. Prasetya, Ales ˇ Sturala, Arie Middelkoop, Jurriaan Hage, Alexander B. Elyasov, Valid 2013
	<i>ISO29119; Software testing</i>
S4	Essential software test design; Ryber
	TMAP
	http://www.ministryoftesting.com/resources/software-testing-tools/ http://www.opensourcetesting.org/ Ovum tooling report
	Succesvol testmanagement, een integrale aanpak
	ISO/IEEE standaarden (zie aparte bijlage)
	<u>De OTAP Werkwijze, 2010. Ing. E. van Beveren jr., ISBN 9789081701518</u>
	Testdatamanagement, Edwin van Vliet
	Testen van informatiesystemen en het gebruik van (geanonimiseerde) persoonsgegevens, H. Kikkers et al.

	Success with Test Automation, Bret Pettichord
	Experiences of Test Automation: Case Studies of Software Test Automation, Dorothy Graham, Mark Fewster
	Software Test Automation: Effective Use of Test Execution Tools, Mark Fewster, Dorothy Graham
	Regie van Kwaliteit, Jansen et al
	C. Willcock, T. Deiss, S. Tobies, S. Keil, F. Engler & S. Schulz (2005). <i>An Introduction to TTCN-3</i> . Chichester: John Wiley & Sons Ltd.
S5	Testframe, Schotanus et all.
S6	ISO/IEC 14598-1: 1996, information technology – software product evaluation – part 1: General overview
I1	TMAP
	TOGAF; Versie 9, een pocket guide, The Open group; Andrew Josey et al
	?
I2	-
I3	http://www.ministryoftesting.com/resources/software-testing-tools/ http://www.opensourcetesting.org/ Ovum tooling report
	Testframe, Schotanus et all.
	Metrics and Models in Software Quality Engineering(2ndedition)Stephen H. KanAddison Wesley, 2002 Software Metrics A Rigorous & Practical Approach Norman E. Fenton & Shari Lawrence Pleegeer, 2nded. International Thomson Computer Press, 1997
	McCabe Metrics
	<u>Software Assessments, Benchmarks, and Best Practices, Capers Jones</u>
	<i>The Software Test Engineer's Handbook: Graham Bath (Author), Judy McKay</i>
I4	Essential software test design; ryber
	TMAP
	http://www.ministryoftesting.com/resources/software-testing-tools/ http://www.opensourcetesting.org/ Ovum tooling report
	Succesvol testmanagement, een integrale aanpak
	ISO/IEEE standaarden (zie aparte bijlage)
	<u>De OTAP Werkwijze, 2010. Ing. E. van Beveren jr., ISBN 9789081701518</u>
	Testdatamanagement, Edwin van Vliet
	Testen van informatiesystemen en het gebruik van (geanonimiseerde) persoonsgegevens, H. Kikkers et all.
	Success with Test Automation, Bret Pettichord
	Experiences of Test Automation: Case Studies of Software Test Automation, Dorothy Graham, Mark Fewster

	Software Test Automation: Effective Use of Test Execution Tools, Mark Fewster, Dorothy Graham
I5	Kennis management in projecten, Steven de Groot, Dilyana Simons.
	<i>Testen in onderhoudssituatie</i> , 23 februari 2005 te NBC Nieuwegein
	<i>Testen in onderhoud</i> , L. vd Aalst
	<i>Root Cause Analysis: The Core of Problem Solving and Corrective Action</i> ; Duke Okes, 2009
I6	ISO/IEC 14598-I: 1996, information technology – software product evaluation – part I: General overview
H1	?
H2	-
H3	GQM, Solingen et all
	Doelgericht beoordelen van software / door Hendrik Teade Punter. - Eindhoven : Technische Universiteit Eindhoven, 2001. – Proefschrift. - ISBN 90-386-0863-2
	Software inspection, Graham, Gilb
	Reviews in de praktijk, Cannegieter et all
	IEEE1028;1997 standard for software review and Audits
	<i>The Software Test Engineer's Handbook</i> : Graham Bath (Author), Judy McKay
H4	?
H5	?
H6	ISO/IEC 14598-I: 1996, information technology – software product evaluation – part I: General overview

